

3. *Begrænset fællesskab for »negativt stærke« indsatte m.v.*

3.1. *Gældende ret*

3.1.1. *Placering af dømte i kriminalforsorgens institutioner*

Kapitel 7 i lov nr. 432 af 31. maj 2000 om en lov om fuldbyrdelse af straf (straffuldbyrdelsesloven), som ændret ved lov nr. 219 af 31. marts 2004 og lov nr. 445 af 9. juni 2004, indeholder reglerne om valg af afsoningsinstitution og senere overførsel mellem afsoningsinstitutionerne.

Et af de hensyn, som varetages af lovens bestemmelser om valg af afsoningssted eller overførsel, er hensynet til at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen. Hermed sigtes bl.a. til tilfælde, hvor der ved anmeldelsen til afsoning foreligger eller under indsættelsen opstår kendskab til, at den dømte hører til gruppen af »negativt stærke« indsatte.

Ved »negativt stærke« indsatte forstås indsatte, som ved brug af vold, trusler, økonomisk udnyttelse eller anden form for udnyttelse er en styrende faktor i forhold til medindsatte, eller på samme måde søger at få personalet til at foretage eller undlade handlinger. Udtrykkes anvendes navnlig (men ikke udelukkende) om klart afgrænsede grupper af indsatte, herunder rockere og deres støttegrupper, som erfaringsmæssigt på den nævnte måde individuelt eller som gruppe skaber sig en magtposition i fængslet, og som ved hjælp af gruppe-medlemmer uden for fængslet kan udstrække deres magt til trusler og pres på de indsatte eller personalets familier m.v.

I de særlige regler om anbringelse og overførsel af »negativt stærke« indsatte ligger blandt andet, at valget af afsoningssted eller overførsel kan ske alene med henvisning til den »negativt stærke« indsatte blotte fremtræden kombineret med institutionens eller de medindsatte kendskab til et eventuelt gruppertilhørsforhold og det forhold, at der er risiko for, at der af den pågældende gruppe vil blive begået overgreb mod f.eks. medindsatte.

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 21, at fængselsstraf normalt fuldbyrdes i fængsel. Fængselsstraf kan dog i særlige situationer, herunder bl.a. hvis det må anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, fuldbyrdes i et arresthus. Med udtrykket »overgreb« sigtes ikke alene til fysiske overgreb eller trusler herom, men tillige til f.eks. økonomisk udnyttelse og overgreb på medindsatte handlefrihed inden for

fængslets lovlige rammer, herunder til at afsone i fællesskab og til at vælge mellem fængslets tilbud om beskæftigelse, herunder skolegang, fritidsaktiviteter m.v. Risiko for overgreb kan også foreligge, når den indsatte gennem sin magtposition forsøger at påvirke personalet til at gøre eller undlade noget, herunder undlade at foretage de nødvendige sikkerheds- og kontrolforanstaltninger.

Fuldbyrdelse af straf sker normalt i åbent fængsel, men fuldbyrdelse i lukket fængsel kan bl.a. ske, hvis det må anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, jf. straffuldbyrdelseslovens § 22.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 25, stk. 1, at en indsat i et åbent fængsel kan overføres til lukket fængsel, når 1) den pågældende er undvejet eller har forsøgt herpå, 2) den pågældende er fundet i besiddelse af en ikke ubetydelig mængde euforiserende stoffer, 3) der er bestemte grunde til at antage, at den pågældende har indsmuglet eller handlet med euforiserende stoffer, eller 4) der er bestemte grunde til at antage, at den pågældende har udøvet overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen.

Efter § 25, stk. 2, kan en indsat i et åbent fængsel endvidere overføres til lukket fængsel, hvis det må anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen. Det samme gælder, når der efter de foreliggende oplysninger er en særlig bestyrket mistanke om, at den indsatte ved fortsat ophold i åbent fængsel vil 1) undvige eller 2) begå grovere strafbart eller groft disciplinært forhold eller udvise anden adfærd, der er åbenbart uforenelig med fortsat ophold i åbent fængsel, jf. stk. 3.

Straffuldbyrdelseslovens § 26 regulerer overførsel af indsatte mellem ensartede institutioner. Efter § 26, stk. 1, nr. 4 og 5, kan en indsat bl.a. overføres mellem lukkede fængsler for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, og hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte har udøvet overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen.

Derudover indeholder straffuldbyrdelseslovens §§ 27-28 nærmere regler om overførsel af indsatte fra arresthus til fængsel og overførsel af indsatte fra fængsel til arresthus. Efter § 28, stk. 1, nr. 1, kan en indsat overføres fra fængsel til arresthus, hvis det må anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen.

Justitsministeren har bl.a. i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 30 udstedt bekendtgørelse nr. 572 af 5. juli 2002 om anbringelse og overførsel af personer, som skal udstå fængselsstraf eller forvaring (anbrin-